

1 תנו רבנן – The תנו רבנן teaches a מחלוקת about making פת עבה on פסח:
 - אסור holds it is בית שמאי
 - מותר holds it is בית הלל
 וכמה פת עבה
 There are two explanations as to what פת עבה means:

- אמר רב הונא טפח –
 bread that is a טפח thick, like the לחם הפנים, which also must not be חמץ.

1 תנו רבנן... פת עבה

מחלוקת

בית הלל מותר

בית שמאי אסור

?

וכמה פת עבה?

Two explanations

אמר רב הונא

טפח

Like the לחם הפנים
 Also must not be חמץ

2 The גמרא rejects the possibility that מצה may be made a טפח thick, because לחם הפנים had many advantages to prevent it from becoming חמץ.

- לחם הפנים
- 1- Was made by כהנים who were זריזים - extremely diligent -
 - 2- Was kneaded vigorously -
 - 3- Was baked with only dry wood
 - 4- in a very hot oven
 - 5- that was made of metal.

However, regular מצה may not be made a טפח thick because of the risk of it becoming חמץ!

2 !

לחם הפנים

Had many advantages to prevent it from becoming חמץ

1 2 3 4 5

Made by כהנים כהנים

Kneaded VIGOROUSLY

Baked with only DRY WOOD

In a VERY HOT oven

Made of METAL

However... REGULAR מצה

May NOT be made a טפח thick

Risk of it becoming חמץ!

3 Instead רב or רבינו הקדוש explained פת עבה to mean פת מרובה – a large quantity of dough.
 The issue is not limited to פסח, but is relevant every יום טוב,

3

Instead... רבינו הקדוש OR רב

פת מרובה > פת עבה

NOT limited to פסח

It's relevant every יום טוב

4 as the following Braisa states explicitly;
 בית שמאי אומרים אין אופין פת עבה ביום טוב ובית הלל מתירין -
 בית שמאי does not allow baking an oven full of bread on any
 יום טוב,
 - משום דקא טרח טירחא דלא צריך -
 because it is an excessive טירחא to make more bread that you
 need for יום טוב.
 בית הלל allow it, and do not consider it a צריך דלא טירחא,
 because -
 as Tosfos notes the Gemara in ביצה;
 - מפני שהפת נאפת יפה בזמן שהתנור מלא -
 The bread bakes better in a full oven.
 Therefore, the added טירחא is not for the excess bread not
 needed for יום טוב, but to improve the bread he will use today.

4

ברייתא:

<p>ובית הלל מתירין</p> <p style="color: red;">↓</p> <p style="color: green;">✓</p> <p>Baking an OVEN FULL of bread on any יום טוב</p> <p style="color: red;">Not considered טירחא דלא צריך מפני שהפת נאפת יפה בזמן שהתנור מלא</p> <p style="color: green;">Improves the bread he will use today!</p>	<p>בית שמאי אומרים אין אופין פת עבה</p> <p style="color: red;">↓</p> <p style="color: red;">✗</p> <p>Baking an OVEN FULL of bread on any יום טוב</p> <p style="color: red;">מפני שהפת נאפת יפה בזמן שהתנור מלא טירחא דלא צריך</p> <p style="color: red;">EXCESSIVE טירחא יום טוב!</p>
---	--

5 The Gemara continues;
 תנו רבנן יוצאין בפת נקיה ובהדראה ובסריקין המצויירין בפסח -
 One can fulfill the מצוה of מצה with white bread, coarse bread,
 and loaves decorated with etchings.
 However, we may not make סריקין on פסח because
 we are concerned that it would become חמץ while the baker
 is etching the designs into the dough. Even though בייתוס had
 a form that could imprint the dough in a matter of seconds,
 the חכמים did not allow him to make the imprint because it
 would seem strange to people that
 - כל הסריקין אסורין וסריקי בייתוס מותרין -
 Everybody else's etched dough is אסור, but the ones that
 מותר are made by בייתוס. They will think all סריקין are מותר.

5

תנו רבנן...
יוצאין

~ בפת נקיה ~
White bread
~ ובהדראה ~
Coarse bread
~ ובסריקין המצויירין ~
Decorated with etchings

בפסח → **לכתחילה** ✗
On פסח

חכמים
Even בייתוס's
FORM
Could imprint
in matter of
seconds
אסור
כל הסריקין אסורין
וסריקי בייתוס מותרין?

It might become חמץ
While etching the designs
into the dough

Two versions of an
exception to this איסור
made by רבן גמליאל

6 There are two versions of an exception to this איסור made by
 רבן גמליאל:
 - לא של כל אדם אמרו אלא של נחתומין אמרו -
 Homemade סריקין are מותר, because a private person is not so
 particular about it.
 Baker's סריקין are אסור, because they are particular about it,
 and will spend too much time doing it.
 - לא של נחתומין אמרו אלא של כל אדם -
 Baker's סריקין are מותר, because they are experienced and can
 do it quickly, and most bakers have forms.
 Homemade סריקין are אסור, because a private person will
 spend too much time on it.

6

<p style="color: green;">2</p> <p>לא של נחתומין אמרו אלא של כל אדם</p> <p style="color: red;">✗ HOMEMADE סריקין Spend too much time</p> <p style="color: green;">✓ BAKER'S סריקין Experienced, & can do it quickly And MOST bakers have forms</p>	<p style="color: green;">1</p> <p>לא של כל אדם אמרו אלא של נחתומין אמרו</p> <p style="color: green;">✓ HOMEMADE סריקין Not so particular</p> <p style="color: red;">✗ BAKER'S סריקין ARE particular, & spend too much time</p>
---	--

7 ר' יוסי made a different distinction;
 - עושין סריקין כמין ריקין
 on thin מצות are allowed, because they do not become
 so fast.
 - ואין עושין סריקין כמין גלוסקאות
 on thick מצות are not allowed, because they become
 sooner.

7 ר' יוסי

Made a different distinction

ואין עושין סריקין כמין גלוסקאות ✗ on THICK מצות	עושין סריקין כמין ריקין ✓ on THIN מצות
DO become חם sooner	Don't become חם so fast

8 The Gemara goes over to the topic of separating חלה:
 תנו רבנן הסוגנין והדובשנין ואיסריטין וחלת המסרת והמדומע פטורין מן
 החלה - The Gemara teaches that sponge bread, honey bread,
 thin wafers made from very loose batter, scalded bread made
 by non-professional bakers, and bread made from a mixture
 of תרומה and חולין are all פטור from חלה because we treat it like תרומה
 which is פטור from חלה.

8 The Gemara goes to the topic of...
 Separating חלה

תנו רבנן	הסוגנין ~ והדובשנין ~ ואיסריטין	SPONGE bread
	THIN WAFERS from loose batter	HONEY bread
	והמדומע ~ וחלת המסרת	SCALDED BREAD from non-professional bakers
	BREAD from a mixture of תרומה & חולין	

פטורין מן החלה
 Treated like תרומה, which is פטור from חלה

9 but the Gemara records a Machlokes ר' יוחנן and ר' לקיש why the
 other four are פטור:
 ר' לקיש holds;
 הללו מעשה אילפס הן - They are fried in a pan, and not baked in
 an oven, and are therefore not considered
 bread - לחם.
 ר' יוחנן holds;
 הללו שעשאן בחמה - Fried bread is considered bread, but these
 breads are baked in the sun, and are therefore not considered
 לחם.

9 Machlokes

ריש לקיש and ר' יוחנן
 Why the other four are פטור?

ר' יוחנן הללו שעשאן בחמה ✓ FRIED in a pan IS considered לחם	ריש לקיש הללו מעשה אילפס הן ✗ FRIED in a pan Not considered לחם
✗ Baked in the SUN Not considered לחם	

10 The Gemara cites two challenges to the opinion of R. Lashmi:
 First, from a Braita that explicitly states;
 עשאו באילפס חייבין בחלה -
 Bread made in a frying pan is **חייב** in Challa?
 The Gemara answers that if the frying pan is pre-heated the
 process resembles baking closely enough to be **חייב** in Challa,
 but if the dough is put on the pan before it is heated, it is just
 like baking in the sun and is therefore **פטור**.

Second, another Braita says that we can be **יוצא** the מצוה of
 מצוה with bread baked in a frying pan - apparently it IS
 considered bread?
 The Gemara again answers that the Braita must have been
 speaking about a case where the pan was pre-heated.

11 Parenthetically, the Gemara mentions that once bread is baked
 to the point that you can break it apart cleanly without any
 חוטין הנמשכין - strands of dough elasticizing between the two
 parts, it is considered bread and can therefore be used both
 for the מצוה of מצוה and for the לחמי תודה.

12 The Gemara cites one challenge against R. Yochanan:
 The Braita talks about a מצוה bread which is made by
 pouring flour over boiling water, and a חליטה bread which is
 made by pouring boiling water over flour. After seeming to
 distinguish between the two types of bread, the Gemara
 concludes that there are actually three opinions expressed in
 the Braita:

10 **Two challenges to R. Lashmi's opinion**

? *ברייטא:*
 Baked in a frying pan
יוצא CAN be מצוה of מצוה

? *ברייטא:*
עשאו באילפס חייבין בחלה!

Apparently, it IS considered bread?

If the frying pan is PRE-HEATED it resembles baking to be חייב in Challa

If the dough is put on the pan before it's heated, it is just like baking in the sun and is therefore פטור!

11 *Parenthetically...*
Bread baked to the point it can break apart cleanly without חוטין הנמשכין it IS considered bread & CAN be used for לחמי תודה and מצוה מצוה

12 **One challenge to R. Yochanan**

? *ברייטא:*

חליטה BREAD **מצוה BREAD**

Pouring BOILING WATER over FLOUR *Pouring FLOUR over BOILING WATER*

There are actually 3 opinions

13 One version of הלל בית, one version of בית שמאי and one version of ר' יוסי hold that it is bread and חייב in חלה. Another version of הלל בית, another version of בית שמאי and another version of ר' יוסי holds it is not bread and not חייב in חלה.
The חכמים hold;
- עשאן באילפס פטור בתנור חייב
If they are made in a frying pan they are פטור from חלה, but if made in an oven they are חייב in חלה. This distinction of the חכמים, clearly contradicts ר' יוחנן who treats frying like baking?

13

One version of...	Another version of...
It IS bread	It's NOT bread
חלב טהו חייב	חלב טהו פטור
חכמים	
בתנור חייב	עשאן באילפס פטור
! Clearly contradicts ר' יוחנן	

14 ר' יוחנן would answer that תנאי היא - it is indeed a מחלוקת תנאים whether something made in a frying pan is considered to be baked.
The תנא קמא of a ברייתא who says מעיסה and חלוטה are פטור from חלה holds that they are only פטור because they are made by mixing boiling water and flour, but חייב in חלה.
regular dough fried in a pan would be חייב in חלה.
רבי יהודה holds that מעשה אילפס פטורין - dough fried in a pan is פטור, because אין לחם אלא האפוי בתנור - only bread baked in an oven is considered לחם to be חייב in חלה.
תנא קמא ר' יוחנן is in accordance with the תנא קמא.

14

ר' יוחנן תנאי פאי!	
ברייתא of a תנא קמא	רבי יהודה
מעיסה & חלוטה	מעשה אילפס פטורין
חייב	פטור
חלב טהו פטור	אין לחם אלא האפוי בתנור
They're made by mixing boiling water and flour	
ר' יוחנן is in accordance with the תנא קמא	

15 The גמרא explains, though, that it could be that both תנאים hold מעשה אילפס פטורין.
They simply argue about חזר ואפאו בתנור - bread that is first fried and then baked.
The תנא קמא would consider it bread, whereas ר' יהודה would require that it be baked in an oven from the beginning.

15

The גמרא explains, though, it could be BOTH תנאים hold...

מעשה אילפס פטורין

מחלוקת

ר' יהודה חזר ואפאו בתנור	תנא קמא חזר ואפאו בתנור
BREAD	✓ BREAD
אפאו בתנור מעיקרא	
✓ BREAD	